

'LANDELIJK HERSTEL' OPGERICHT

het Militair Gezag het plan van van den Tempel steunde om kinderen uit het bevrijde Zuiden enige tijd in kampementen in Engeland te laten vertoeven opdat zij daar weer op krachten zouden komen. Van den Berg meende (naar ons oordeel terecht) dat de nood in het bevrijde Zuiden geenszins zo hoog was gestegen dat die kinderuitzendingen noodzakelijk waren en hij achtte bovendien het transport overzee niet vrij van gevaren. Van den Tempel evenwel was niet van het plan af te brengen waarvan hij de verwezenlijking, zo voelde hij het, op de koningin had bevochten. Begin februari '45 vertrokken de eerste transporten en in totaal brachten tot eind juli '45 bijna vier-en-twintighonderd kinderen een periode van vier weken in Engeland door.

Nu de hulp aan de onderduikers en aan de gezinnen van verdwenen illegale werkers.

Voor hen allen hadden in het Zuiden vooral de LO en het Nationaal Steunfonds gezorgd. Voormannen uit beide organisaties kwamen begin oktober in Eindhoven bijeen en concludeerden dat het niet wenselijk was, diegenen die zij tijdens de bezetting hadden bijgestaan, nu te verwijzen naar de gemeentelijke diensten voor maatschappelijk hulpbetoon. Zij besloten dus het steunwerk voort te zetten en richtten daartoe een nieuwe organisatie op: Landelijk Herstel. 'Elk gebied dat vrij kwam, werd', aldus *Het Grote Gebod*, 'onmiddellijk vanuit het gewestelijke bureau' (dat was het bureau te Eindhoven)

'bezocht, soms onder de moeilijkste omstandigheden. Zodoende verrezen binnen korte tijd in geheel Brabant, Zeeland en Zuid-Limburg bureaus Landelijk Herstel die door het gewestelijk bureau werden geïnstrueerd en van materiaal voorzien. En het liep! Het liep zelfs voortreffelijk! Bijna in alle nood kon worden voorzien. Meer dan 100 000 stuks kleding en schoeisel werden uitgereikt.¹ Via advertenties en aanplakbiljetten stroomden de gegadigden naar de bureaus LH en als een grondig onderzoek uitwees dat de betrokkene betrouwbaar was en dat de nood verband hield met het verzetswerk², dan kwam geen enkele tevergeefs. Op de diverse bureaus werden duizenden onderduikers geregistreerd en weer voorzien van legale legitimaties en distributiebescheiden.'³

Landelijk Herstel bevorderde door dit alles dat de gewezen onderduikers en illegale werkers een ietwat aparte plaats gingen innemen in de samenleving. Er manifesteerde zich binnen de nieuwe organisatie de

¹ Naar wij aannemen: uit voorraden waarover Landelijk Herstel met machtiging van het College van algemene commissarissen kon beschikken. ² Hiermee werd ook de onderduik bedoeld. ³ A. W. Vingerhoets in *Het Grote Gebod*, dl. II, p. 559.